

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 19. februvarija 1890.

Obs eg: Krmljenje odstavljenih telet. — O pridelovanji prav zgodnjega krompirja. — Naročitev cepičev. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Krmljenje odstavljenih telet.

S skrbnim odstavljanjem telet nismo še nikakor vsega storili za uspešno rejo mlade živine. Odstavljena teleta se nam še kaj lahko pokaze, če jih nadalje skrbno ne redimo. Posebno prvi čas do prvega pol leta treba jih je pravilno hraniti in pridno jim streči. Ne da bi telet pitali ali, Bog vedi, kako umetno redili, postreči jim vendar moramo v vsem, česar potrebujejo v krepko rast. S priprostim in naravnim krmljenjem in pridnim oskrbovanjem dosežemo največ.

Glavni in najprimernejši živež odstavljenim teletom je tudi nadalje seno ali otava in oves. Glede na jakost teh krmil pokladati je seveda najboljše blago. Najfinejše seno, ki je mehko ter lahko prebavno, je najtečnejše takim mladim živalim. Otava je že zategadelj boljša piča teletom, ker ima več nežnega listja, ki je bolj prebavno in tečnejše. Šlabo, trdo, kislo ali celo pokvarjeno seno ali slabo spravljena otava ni za teleta. S tako krmo si največ škodujemo. Poleg najboljšega sena ali otave dajati moramo odstavljenim teletom tudi ovsa vsaj do prvega pol leta. Za pokladanje treba oves zdrobiti (ali šrotati). Dobro ga je potem mešati z rezanim senom ali z rezano otavo. Tako še največ izda. Z vodo namočen oves manj tekne. Kuhati tudi ni treba ovsa, kar smo priporočali med odstavljanjem, ko je še želodec premalo čvrst, da bi prebavljaj trda in suha krmila. Namesto kuhanega ovsa je seveda polagoma začeti pokladati zdrobljenega in suhega ovsa.

Koliko je potreba takovim teletom krme, odmerjamo najbolj po živi teži. Teletom malih plemen, ki tehtajo po porodu do 35 $\frac{h}{g}$, v 8 tednih pa po 60 do 62 $\frac{h}{g}$ in več, pokladati je, ko so odstavljena, poprek 2 $\frac{h}{g}$ otave ali sena in 1 $\frac{h}{g}$ ovsa na dan. Teletom srednje težkih plemen, ki tehtajo ob porodu 40—45 $\frac{h}{g}$, čez 8 tednov

pa 65—70 $\frac{h}{g}$ in več, pokladati je 2½ do 3 $\frac{h}{g}$ otave ali sena in 1¼ $\frac{h}{g}$ ovsa. Še teža teleta naj dobivajo po 3 do 3½ $\frac{h}{g}$ sena in po 1½ $\frac{h}{g}$ ovsa na dan. Ker rastejo teleta v prvi dobi ob takšnem ravnanji hitro ter postajajo dan za dnevom teža, dolagati jim je tudi čim dalje več krme. Ovsu pa pokladamo pozneje največ po 2 $\frac{h}{g}$ na dan.

Pri reji telet treba poleg dobre krme tudi enakomernega krmljenja. Večkrat in hitro menjavati krmo je zelo škodljivo in napačno. Zlasti v prvi dobi treba odstavljenim teletom tečnega živeža in skrbne strežbe. Če jih tačas zanemarjamo in slabo redimo, krivi smo si sami nepovoljnih dohodkov, kakeršnih nam navadno daje slabo vzrejena žival pozneje.

O pridelovanji prav zgodnjega krompirja.

Prav zgodnjemu krompirju je vedno lepa cena, in kmetovalci, kateri ga pridelavajo, vedo dobro, zakaj. Vrli Štandrežani pri Gorici nam bodo gotovo radi pritrdili, da je to res, kajti koliko njih zgodnjega krompirja se za lep denar po železnici v Trst, na Dunaj, v Prago itd. izvaža? Gotovo na tisoče centov vsako leto, in le železi bi bilo, da bi tudi po drugih krajih našega gorkega Primorja ter tudi v Vipavski dolini pridelovali zgodnji krompir. Prvi pogoj pridelovanju zgodnjega krompirja je primerno podnebje; to mora biti gorko, da raščo zgodaj obuja; — drugi je, da je prave in zgodnje vrste semenski krompir; — in tretji je umno obdelovanje. Prvi pogoj izpolnujeta Primorsko in Vipava po svojem milem podnebju; kar se drugega tiče, ne dvomimo, da nimajo na pr. Štandrežani prave zgodnje vrste krompirja, vendar bi svetovali, da bi si eden ali drugi pridobil še kakih tujih zgodnjih vrst, kakersnih imamo dandanes vse polno, ter jih poskusil. Ali ni morda prav vrjetno, da bi se lahko še zgodnejša in vrhu tega tudi boljša